

I

(Tiedonantoja)

NEUVOSTO

Neuvoston päätelmät kulttuuriaineiston digitoinnista ja sähköisestä saatavuudesta sekä digitaalisesta säilyttämisestä

(2006/C 297/01)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, JOKA

katsoo seuraavaa:

- Kulttuuriperintö, -sisältö ja -ilmaisut edustavat ja välittävät Euroopan unionin yhteisiä perusarvoja ja ovat osoituksena Euroopan kulttuurisesta ja kielellisestä moninaisuudesta.
- Kulttuurisisällöllä on keskeinen sosiaalinen ja taloudellinen merkitys. Kansalaisten ja tiedeyhteisön keskuudessa on todellista kysyntää digitaaliselle sisällölle. Kulttuuriperintöme digitoinnilla ja sähköisellä saatavuudella voidaan edistää luovuutta ja tukea muiden alojen toimintoja, kuten opiskelua ja matkailua, ja siten parantaa Euroopan laajuisesti kilpailukykyä ja kasvua Lissabonin strategian mukaisesti.
- Yhteisön tason koordinoitu toiminta on välttämätöntä päällekkäisyyksien välttämiseksi ja synergioiden luomiseksi. Tässä on kuitenkin otettava huomioon, että sisällön digitoinnin ja digitaalisen säilyttämisen ja koordinoinnin nykyinen taso vaihtelee suuresti eri jäsenvaltioissa. Suurta vaihtelua ilmenee myös edellä mainittujen alojen kansallisten painopisteiden välillä.

1. ON TYYTYVÄINEN

- komission tiedonantoon ja suositukseen ”kulttuuriaineiston digitoinnista ja sähköisestä saatavuudesta sekä digitaalisesta säilyttämisestä”, joka on osa i2010 digitaaliset kirjastot -aloitetta.

2. HYVÄKSYY

- kulttuuriaineiston digitointia ja sähköistä saatavuutta sekä digitaalista säilyttämistä koskevan komission suosituksen perimmäiset strategiset tavoitteet ja pääkohdat;
- vision Euroopan digitaalisesta kirjastosta yhteisenä monikielisenä portaalina, jonka kautta Euroopan eri paikoissa hajallaan sijaitseva — eli eri organisaatioiden eri paikoissa säilyttämä — digitaalinen kulttuuriperintö on saavutettavissa,

joka sopii erityyppisille kulttuuriaineistoille (tekstit, audiovisuaalinen aineisto, museoesineet, arkistotallenteet jne.) ja jonka tavoitteena on nopeasti toimittaa kriittisen massan resursseja käyttäjille.

3. TOTEAA, ETTÄ

- jäsenvaltioissa on meneillään monenlaisia toimia arkistojen, kirjastojen ja museoiden sisällön digitoimiseksi ja sen sähköisen saatavuuden toteuttamiseksi ja että ne ovat edenneet eri vaiheisiin;
- digitointia käsittelevä kansallisten edustajien ryhmä tekee arvokasta jäsenvaltioiden kokemusten vaihtoa ja edistymisen valvontaa koskevaa koordinoitua muun muassa dynaamisen toimintasuunnitelman avulla (¹).
- edellä mainittu koordinoitua työ on kytkettävä yhteisön toimielinjärjestelmään.

4. KOROSTAA, ETTÄ

- Euroopan kansalliskirjastonhoitajien yhteistyöelin CENL tekee Euroopan tasolla välttämätöntä
  - Euroopan kirjaston (TEL) organisoimis- ja perustamistyötä. Euroopan kirjaston kautta luodaan pääsy eri puolilla Eurooppaa olevien kansalliskirjastojen yhteisiin aineistoihin;
  - työtä Euroopan digitaalisen kirjaston perustamisen edistämiseksi;
- MICHAEL-⁽²⁾ ja Michael Plus -hankkeiden puitteissa tehdään parhaillaan työtä eri jäsenvaltioiden museoiden, kirjastojen ja arkistojen digitaalisten kokoelmien kuvailemiseksi ja linkittämiseksi ja pääsyn tarjoamiseksi näihin kokoelmiin;
- tulevan työskentelyn olisi perustuttava näihin ja niihin liittyviin aloitteisiin, jotta voitaisiin edetä kohti kirjastojen, museoiden ja arkistojen välistä tasapainoista yhteistyötä;

(¹) Dynaaminen suunnitelma kulttuuristen ja tieteellisten sisältöjen digitoinnin koordinoimiseksi EU:ssa.

(²) Euroopan kulttuuriperinnön monikielinen kartoitus.

- vaikka Euroopan digitaalinen kirjasto tekee alusta alkaen kaikkiin kulttuuriaineiston muotoihin (tekstit, audiovisuaalinen aineisto, museoesineet, arkistotallenteet) liittyvät käsitteitä koskevat ja tekniset valmistelut, se voi jo varhaisvaiheessa hyödyntää monikielisen tekstiaineiston kriittisen massan mahdollisuuksia.
- on tärkeää tehdä sisällön digitointiin, säilyttämiseen ja saatavuuteen liittyvää työtä teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa yhteisön lainsäädäntöä ja kansainvälistä lainsäädäntöä täysimääräisesti noudattaen.

5. PANEE MERKILLE

- komission aikeen toteuttaa tutkimuksia kulttuuria koskevan digitoinnin edistymisestä Euroopan unionissa sekä digitaalisen aineiston pitkäaikaisen säilyttämisen ja toisaalta julkisen aineiston sosiaalis-taloudellisista vaikutuksista;
- komission aikeen yhteisrahoittaa digitoinnin ja digitaalisen säilyttämisen osaamiskustusten verkkoa seitsemännessä tutkimuksen ja kehityksen puiteohjelmassa.

6. KEHOTTAJAA JÄSENVALTIOITA

- käsittelemään komission suosituksessa yksilöityjä kulttuuriaineiston digitointiin ja sähköiseen saatavuuteen sekä digitaaliseen säilyttämiseen liittyviä asioita ja erityisesti näissä päätelmissä esille tuotuja seikkoja;
- ensimmäisinä toimina oheisen aikataulun mukaisesti ja jäsenvaltioiden erilaiset lähtökohdat huomioon ottaen
  - **vahvistamaan** digitointia ja digitaalista säilyttämistä koskevia **kansallisia strategioita ja tavoitteita**;
  - **osallistumaan** Euroopan hajallaan sijaitsevan kulttuuriperinnön monikielisenä yhteisenä portaalina toimivan **Euroopan digitaalisen kirjaston** perustamiseen;

- **parantamaan** kulttuuriaineiston digitoinnin ja sähköisen saatavuuden sekä digitaalisen säilyttämisen **perusedellytyksiä**;
- lujittamaan aiheeseen liittyvää koordinoitua jäsenvaltioiden kanssa ja niiden välillä;
- **osallistumaan edistymisen tehokkaaseen seurantaan Euroopan tasolla**.

7. KEHOTTAJAA KOMISSIOTA

- ensimmäisinä toimina oheisen aikataulun mukaisesti
  - **tukemaan ja koordinoimaan** Euroopan hajallaan sijaitsevan kulttuuriperinnön yhteisenä monikielisenä portaalina toimivan **Euroopan digitaalisen kirjaston perustamista**;
  - edistämään kulttuuriaineiston digitointia ja sähköistä saatavuutta sekä digitaalista säilyttämistä koskevien **politiikkojen parempaa koordinoitua** etenkin perustamalla jäsenvaltioiden edustajien ryhmän jatkamaan kansallisten edustajien ryhmän koordinoitua yhteisön toimielinjärjestelmän puitteissa, varmistamalla jatkuvuuden tehokkaat siirtymäjärjestelyt mukaan lukien — ja käyttämällä hyväksi saatuja kokemuksia ja hankittua asiantuntemusta;
  - **käsittelemään** digitoinnin, sähköisen saatavuuden sekä digitaalisen säilyttämisen **perusedellytyksiä**;
  - **arvioimaan** jäsenvaltioiden **yleistä edistymistä** keskeisissä asioissa jäsenvaltioiden erilaiset lähtökohdat huomioon ottaen ja arvioimaan yleistä etenemistä kohti Euroopan digitaalista kirjastoa sekä raportoimaan siitä neuvostolle.

LIITTEEN

ENSISIJAISET TOIMET JA OHJEELLINEN (*) AIKATAULU

A. JÄSENVALTIOIDEN TOIMET JA TAVOITTEET

1. **Vahvistetaan** digitointia ja digitaalista säilyttämistä koskevia **kansallisia strategioita ja tavoitteita**:

kulttuuriaineiston digitointia koskevien suunnitelmien ja kansallisten strategioiden laadinta ja päivittäminen	2007
pitkäaikaista säilyttämistä ja tallettamista koskevien kansallisten strategioiden luominen	Vuoden 2008 puolivälissä
kulttuuriaineiston tallettamista, digitointia ja sähköistä saatavuutta sekä pitkäaikaista säilyttämistä koskevien määrällisten ja laadullisten tavoitteiden määrittely, mukaan lukien tähän liittyvän rahoituksen suunnittelu monivuotiselta pohjalta	2007
digitointia koskevien julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien tutkiminen ja tarvittaessa niiden käynnistäminen ja tukeminen	2007-2008

2. **Lujitetaan** jäsenvaltioiden sisäistä ja niiden välistä **koordinoitua**:

kulttuurisäilytyksen alan digitoitintoimia, myös alueellisella ja paikallisella tasolla toteutettavia toimia, koskevien kansallisten koordinoitujärjestelmien perustaminen	2007
tietojenvaihto muiden jäsenvaltioiden kanssa synergioiden luomiseksi sekä pirstaleisuuden ja päällekkäisyyden välttämiseksi	2007-2008
digitoitavaa aineistoa koskevien yhteisten valintakriteerien kehittäminen, niin että Euroopan tasolla saadaan aikaan lisäarvoa	2007

3. **Osallistutaan Euroopan digitaalisen kirjaston perustamiseen**:

etenemissuunnitelmien ja kannustimien luominen kulttuurilaitoksia varten olemassa olevan äskettäin digitoitun aineiston sisällyttämiseksi Euroopan digitaaliseen kirjastoon	2007
yksityisten sisällönhaltijoiden rohkaiseminen antamaan tekijänoikeudella suojatun aineistonsa yhteisen monikielisen portaalien kautta haettavaksi ja saatavaksi	2008-2009
oikeudenhaltijoiden ja kulttuurilaitosten (arkistot, museot ja kirjastot) väliset sopimukset ja kollektiiviset sopimukset, joiden perusteella kulttuurilaitokset saavat asettaa tekijänoikeudella suojattua aineistoa sähköisesti saataville sopimusehdoin	2009

4. **Osallistutaan edistymisen tehokkaaseen seurantaan Euroopan tasolla**:

kansallisen tason tulosten ja kokemusten arviointi	Keväällä 2008
komissiolle tiedottaminen näistä tuloksista ja kokemuksista sekä sen kulttuuriaineiston digitoinnista ja sähköisestä saatavuudesta sekä digitaalisesta säilyttämisestä antaman suosituksen ja näiden päätelmien eri osatekijöiden jatkotoimista	Keväällä 2008

(*) Ehdotetussa toimia ja tavoitteita koskevassa aikataulussa esitetään jäsenvaltioita ja komissiota koskevat tavoitteet, mutta kyseinen aikataulu ei ole luonteeltaan sitova.

5. **Parannetaan** kulttuuriaineiston digitoinnin ja sähköisen saatavuuden sekä digitaalisen säilyttämisen **perusedellytyksiä**:

kulttuuriaineiston digitointia ja sen sähköistä saatavuutta muun muassa opiskelu- ja tutkimustarkoituksiin tai muuhun käyttöön asianmukaisissa olosuhteissa koskevien kansallisen lainsäädännön sisältämien esteiden poistamiseksi toteutettavien toimien määrittäminen ja käynnistäminen	2008
mekanismien luominen orpojen teosten ja sellaisten teosten, joiden painos on loppuunmyyty tai joita ei enää levitetä, digitoinnin ja sähköisen saatavuuden helpottamiseksi sisällönhaltijoiden etuja ja oikeuksia täysimääräisesti kunnioittaen	2008
digitaalista säilyttämistä koskevien lainsäädännöllisten tai muiden tehokkaiden puitteiden vakiinnuttaminen; tähän olisi sisällyttävä digitaaliseen kulttuuriaineiston tallettaminen juridisesti valtuutetuissa laitoksissa ja verkon haravointi näissä laitoksissa muun muassa yhteisön tietosuojalainsäädäntö huomioon ottaen sekä jäljentäminen suurin määrin ja siirtäminen toisiin tietojärjestelmiin	2009
kannustetaan kulttuurilaitoksia panemaan täytäntöön asianmukaiset digitaalista säilyttämistä koskevat tekniset standardit digitointiin liittyvän järjestelytyön puitteissa	2008

B. KOMISSIION TOIMET JA TAVOITTEET

1. **Tuetaan ja koordinoidaan Euroopan digitaalisen kirjaston perustamista:**

kulttuuriaineiston levittämistä koskevan yhteisen monikielisen portaalin perustamiseen liittyvien toimien koordinointi ja edistäminen	vuodesta 2007
yhteentoimivuuden saavuttamiseen liittyviä standardeja koskevien kysymysten ratkaisemista ja monikielisen saatavuuden tehokasta toteuttamista koskevan työskentelyn koordinointi ja edistäminen	2007-2008
foorumien luominen yksityisen sektorin ja asianosaisten organisaatioiden kanssa käytävää keskustelua varten, jotta voitaisiin hahmotella periaatteet, jotka koskevat aineiston toimittamista yhteiseen portaaliiin	2007-2008
rahoituksen ja muiden resurssien tarjoaminen Euroopan tason toimille; eurooppalaisen digitoinnin ja digitaalisen säilyttämisen osaamiskeskusten verkoston tukeminen seitsemänneistä puiteohjelmasta siten, että jäsenvaltioiden erilaiset mahdollisuudet ja kulttuurisäilytyksen eri tyyppien erityispiirteet otetaan täysin huomioon; tuen antaminen seitsemänneistä puiteohjelmasta sellaisia innovatiivisia palveluja tukeville teknologioille, jotka voidaan integroida osaksi yhteistä monikielistä portaalii	vuodesta 2007

2. Edistetään kulttuuriaineiston digitointia ja sähköistä saatavuutta sekä digitaalista säilyttämistä koskevien **politiikkojen parempaa koordinointia**:

jäsenvaltioiden toimien seuranta ja jäsenvaltioiden välisen yhteistyön tukeminen	vuodesta 2007
jäsenvaltioiden avustaminen ongelmien yksilöimisessä ja pullonkaulojen valvomisessa sekä tarvittaessa digitointiprosessin käynnistämistä koskeviin toimiin liittyvien ehdotusten tekemisessä	2008-2009
jäsenvaltioiden nimeämistä asiantuntijoista koostuvan ryhmän perustaminen jatkamaan kansallisten edustajien ryhmän koordinoitua yhteisön toimielinjärjestelmän puitteissa, niin että turvataan jatkuvuus — tehokkaat siirtymäjärjestelyt mukaan lukien — ja käytetään hyväksi saatuja kokemuksia ja hankittua asiantuntemusta	2007

3. Parannetaan perusedellytyksiä:

ratkaisujen ehdottaminen eräisiin erityisiä oikeuksia koskeviin kysymyksiin (esim. orvot teokset ja sellaiset teokset, joiden painos on loppuunmyyty) sisällönhaltijoiden etuja ja oikeuksia täysin kunnioittaen ja kyseisten ratkaisujen tehokkuuden rajat ylittävissä yhteyksissä varmistaen	2008-2009
Euroopan tason korjaavien toimien ehdottaminen yksilöityjen pullonkaulojen johdosta, jos "joustava koordinointi" ei ole johtanut toivottuihin tuloksiin	2008-2009

4. Arvioidaan Euroopan tason yleistä edistymistä:

jäsenvaltioiden edistymisen ja Euroopan digitaalisen kirjaston perustamisen seuranta käyttäen sekä määrällisiä että laadullisia indikaattoreita, jotka perustuvat niin kansallisella kuin Euroopan tasolla kerättyyn tietoon	vuodesta 2007
kertomuksen esittäminen jäsenvaltioiden edistymisestä ja yhteistä monikielistä portaalia koskevasta edistymisestä; kertomuksessa arvioidaan, missä määrin "joustava koordinointi" on tuottanut tulosta	2008